

SOSIAALI- JA TERVEYSVALIOKUNNAN MIETINTÖ 10/2014 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi toimeentulotuesta annetun lain 11 §:n muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 19 päivänä syyskuuta 2014 lähettänyt sosiaali- ja terveystoimikuntaan valmistelevalle sosiaali- ja terveysvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen eduskunnalle laiksi toimeentulotuesta annetun lain 11 §:n muuttamisesta (HE 152/2014 vp).

- asuntoneuvos Raimo Kärkkäinen, sosiaali- ja terveysministeriö
- etuuspäällikkö Heli Kauhanen, Kansaneläkelaitos
- tutkimusprofessori Pasi Moisio, Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitos (THL)
- erityisasiantuntija Ellen Vogt, Suomen Kuntaliitto.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi toimeentulotuesta annettua lakia. Väliaikaisena voimassa oleva säännös, jonka mukaan tulona ei oteta huomioon vähintään 20:tä prosenttia ansiotuloista, kuitenkin enintään 150:tä euroa kuukaudessa, muutettaisiin pysyväksi. Säännös on ollut voimassa vuodesta 2002 alkaen ja sen voimassaoloa on jatkettu useampaan kertaan. Samalla säännöstä ehdotetaan muutettavaksi siten, että vähennys olisi tulonsaajakohtainen, kun se nyt on kotitalouskohtainen.

Etuoikeutetulla tulolla ei ole ollut merkittäviä kustannusvaikutuksia eikä säännöksen

muuttamisella pysyväksi arvioida myöskään olevan mainittavia vaikutuksia toimeentulotukimenoihin. Etuoikeutettu tulo voi kuitenkin yksittäistapauksissa toimia kannustimena työn vastaan ottamiseen, ehkäistä syrjäytymistä ja parhaassa tapauksessa yhdessä muiden lainsäädäntöön säädettyjen kannustimien kanssa luoda edellytykset pysyvään työllistymiseen.

Esitys liittyy valtion vuoden 2015 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivästä tammikuuta 2015.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Lakiehdotuksen mukaan muutetaan pysyväksi

väliaikaisena voimassa oleva toimeentulotukilain 11 §:n säännös, jonka mukaan tulo-

na ei oteta huomioon vähintään 20:tä prosenttia ansiotuloista, kuitenkin enintään 150:tä euroa kuukaudessa. Tämä toimeentulotuessa etuoikeutettua ansiotuloa koskeva säännös on ollut väliaikaisilla laeilla säädettyinä voimassa vuodesta 2002 alkaen. Etuoikeutettu ansiotulo ehdotetaan samalla muutettavaksi tulonsaajakohtaiseksi. Sosiaali- ja terveystieteiden valiokunta pitää lakiehdotusta tarkoituksenmukaisena ottaen myös huomioon väliaikaisen sääntelyn kaiken kaikkiaan pitkä voimassaoloaika ja puoltaa sen hyväksymistä muuttamattomana.

Valiokunta on kokeilulakia säädettäessä ja sitä neljään kertaan jatkettaessa kiinnittänyt huomiota ansiotulojen ja sosiaaliturvan yhteensovituksen epäkohtiin, joita kokeilu ja sen jatkaminen ovat tuoneet esiin (StVM 41/2010 vp ja siinä viitatus mietinnöt). Epäkohdat ovat liittyneet erityisesti siihen, että toimeentulotuella

olevat kotitaloudet ovat saaneet samanaikaisesti muita tulovähenteisiä etuuksia, jolloin hyöty etuoikeutetusta ansiotulosta on jäänyt varsin vähäiseksi. Kuten esityksen perusteluissa viitataan, työttömyysturvaan aiemmin säädetyn 300 euron suojaosuuden seurauksena pienetkin ansiotulot nostavat työttömän käteen jäävät tulot yli toimeentulotuen rajojen. Lakiehdotus on kuitenkin periaatteellisesti tärkeä kannustinvaikutuksen ja työllistymisen tukemisen kannalta.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella sosiaali- ja terveystieteiden valiokunta ehdottaa,

että lakiehdotus hyväksytään muuttamattomana.

Helsingissä 26 päivänä syyskuuta 2014

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Juha Rehula /kesk
vpj. Anneli Kiljunen /sd
jäs. Johanna Jurva /ps
Laila Koskela /ps
Merja Kuusisto /sd
Merja Mäkisalo-Ropponen /sd

Hanna Mäntylä /ps
Terhi Peltokorpi /kesk
Sari Sarkomaa /kok
Hanna Tainio /sd
Anu Vehviläinen /kesk
Erkki Virtanen /vas.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Harri Sintonen.